

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 10Co/73/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116218957
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Frimmelová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1116218957.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Frimmelovej a členov senátu JUDr. Ayše Pružinec Eren a JUDr. Zuzany Kučerovej v právnej veci žalobcu: U.. U. U., O.. XX.XX.XXXX, V. P. XX, V., zast. advokátom JUDr. Mariánom Maholányim, Račianska 72, Bratislava, proti žalovanej: R. U., O.. XX.XX.XXXX, B. XXX/X, O., zast. advokátkou JUDr. Evou Hlaváčovou, Farská 12, Nitra, o zaplatenie 44.024,17 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 1. júna 2021, č.k. 18C/100/2016-336, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi **p r i z n á v a** voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku 40.491,85 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 40.491,85 eur od 01.03.2017 do zaplatenia, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 83,96 %.

2. V prevažnej časti tak vyhovel žalobe žalobcu na ochranu oprávneného dediča, ktorou sa od žalovanej domáhal zaplatenia 44.024,17 eur s príslušenstvom, tvrdiac, že žalovaná sa po tom, čo v dedičskom konaní po P.D. C. U. prehlásila, že okrem nej neexistuje žiaden iný oprávnený dedič, stala na základe osvedčenia o dedičstve jediným dedičom po poručiťelovi (zo zákona v tretej dedičskej skupine) a nadobudla celý jeho majetok, hoci aj on mal byť ako súrodenec žalovanej a poručiťela jeho zákonným dedičom. O tom, že neoprávnene nadobudla aj jeho dedičský podiel, sa dozvedel v júni 2016, kedy mu žalovaná uviedla, že nehnuteľnosť zdedenú po poručiťelovi predala. Žalobou sa od nej domáhal peňažnej náhrady za predanú v žalobe špecifikovanú nehnuteľnosť X. B. P. X. V., ktorú žalovaná získala titulom dedičstva po poručiťelovi (vo všeobecnej hodnote ku dňu smrti poručiťela vo výške 50.000 eur), keď výšku peňažnej náhrady za predanú nehnuteľnosť určil ako polovicu z trhovej hodnoty nehnuteľnosti v dobe jej predaja (88.048,33 eur) a uplatnil si aj úrok z omeškania vo výške 5,5 % ročne od 05.12.2013, teda odo dňa právoplatnosti osvedčenia o dedičstve po poručiťelovi, do zaplatenia. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná so žalobou nesúhlasila a vo vyjadrení k žalobe namietala, že pokiaľ má žalobcovi patriť polovičný podiel na dedičstve po poručiťelovi, môže žiadať maximálne polovicu čistej hodnoty majetku (48.753,23 eur) zohľadňujúcej pasíva, teda sumu 24.376,61 eur. Nebolo jej tiež zrejmé, ako žalobca určil trhovú hodnotu nehnuteľnosti, ak jej stav nepoznal. Odmietla aj požadovaný úrok z omeškania od 05.12.2013 tvrdiac, že ju žalobca nikdy nevyzval na vydanie dedičstva, ani na úhradu žalovanej sumy. Na jej vyjadrenie reagoval žalobca, ktorý mal za to, že suma vo výške 24.376,61 eur je medzi stranami nesporná a vo zvyšnej prevyšujúcej časti (19.647,56 eur a po odrátaní jeho podielu na pasívach dedičstva a odmeny notára) je táto hodnoverne osvedčená cenovými odhadmi

nehnutelnosti troch realitných kancelárií, z ktorých vykonal aritmetický priemer. Spochybnil všeobecnú hodnotu nehnuteľností uvedenú v osvedčení o dedičstve vo výške 50.000 eur, keď mu nebolo ani zrejmé, ako k tejto sume notár dospel. Zdôraznil znenie § 485 ods. 1 Obč. zák. a uviedol, že v zmysle konštantnej judikatúry je potrebné výšku peňažnej náhrady stotožňovať s obvyklou cenou vecí, preto bolo zistenie trhovej hodnoty nehnuteľnosti jedinou možnosťou, ako spoľahlivo ustáliť výšku obvyklej ceny, za ktorú by bolo možné nehnuteľnosť patriacu do dedičstva predať. Žalovaná v duplike spochybnila žalobcom predložené cenové odhady nehnuteľnosti tvrdiac, že bez poznania jej bližšej špecifikácie a vykonania jej obhliadky ich nemožno považovať za hodnoverné a postačujúce. Upozornila, že žalobca v žalovanej sume nezohľadnil pasíva, ktoré boli predmetom dedičstva po poručiteľovi a uviedla, že predmetná nehnuteľnosť bola zaťažená exekučným záložným právom (dlh 1.719,58 eur) a nedoplatkom vo vzťahu k správcovi (dlh 4.627,21 eur), ktoré musela za poručiteľa uhradiť.

3. Súd prvej inštancie skonštatoval, že pred súdom právny zástupca žalobcu uviedol, že i keď ju žalovaná nepreukázala, sumu titulom dlhu u súdneho exekútora nemienil sporovať. Spochybnil sumu, ktorá sa mala zaplatiť správcovi podľa žalovanou predloženej kúpnej zmluvy a poukázal na vyjadrenie SBD Bratislava I zo dňa 24.01.2020, podľa ktorého bol nedoplatok na nehnuteľnosti poručiteľa vo výške 3.878,06 eur. Nespochybnil ani pasíva, ani odmenu notára vyplývajúce z osvedčenia o dedičstve. Kúpnu cenu podľa kúpnej zmluvy (ktorej výšku nemohol ovplyvniť) nepovažoval za smerodajnú v zmysle zásad o bezdôvodnom obohatení, keďže kúpna cena nemusí byť cenou trhovou. Vyjadrenia realitných kancelárií považoval za viac smerodajné ako kúpnu zmluvu a cenu nehnuteľnosti uvedenú v osvedčení o dedičstve. Právna zástupkyňa žalovanej mala za to, že žalobca mal domáhať nároku na náhradu škody nezákonným rozhodnutím notára podľa zákona č. 514/2003 Z.z.. Odmietla nárok žalobcu v celku, zotrvala však na názore, že sa žalobca môže domáhať najviac polovice z čistej hodnoty majetku po poručiteľovi, uvedenej v dedičskom rozhodnutí. Argumentovala, že pokiaľ žalobca namietal hodnotu nehnuteľnosti uvedenú v osvedčení o dedičstve, ak by sa o poručiteľa zaujímal, vedel by o dedičskom konaní a mohol si uplatniť svoje nároky a vplyvať na určenie hodnoty majetku. Žalovaná tvrdila, že žalobca sa o poručiteľa nestaral a stretol sa s ním len dvakrát za život. Odmietol jej poskytnúť pomoc s poručiteľom, a preto kvôli nemu stratila nárok na sumu 13.434 eur titulom opatrovania poručiteľa. V tejto sume ako aj v sume 431,50 eur, ktorú mala uhradiť za pohreb svojej matky, a ktorá predstavovala podiel poručiteľa, vzniesla na pojednávaní dňa 06.10.2020 kompenzačnú námietku. Právny zástupca žalobcu považoval kompenzačnú námietku za nepreukázanú, špekulatívnu, a aj vznesenú oneskorene, a preto žiadal o uplatnenie sudcovskej koncentrácie konania.

4. Vykonaným dokazovaním, a to z rozhodnutia štátneho notárstva v Nitre sp. zn. D/96/89 zo dňa 20.11.1989 a z rodného listu žalobcu, súd prvej inštancie zistil, že žalobca, žalovaná a P. C. U., O.. XX.XX.XXXX, K.. XX.XX.XXXX, sú súrodencami, keďže mali spoločného otca, po ktorom spoločne dedili ako zákonní dedičia v prvej skupine. Po P. C. U. sa na OS Bratislava I viedlo pod sp. zn. 3D/395/2011 dedičské konanie pred notárkou L.. P.. Zo zápisnice o predbežnom vyšetrení sp. zn. Dnot 2/2012 zo dňa 15.02.2012 vyplýva, že žalovaná (okrem iných údajov) uviedla ako súrodenca poručiteľa len seba. Žalovaná adresovala notárskemu úradu tiež čestné prehlásenie o tom, že je jedinou dedičkou po poručiteľovi a žiaden iný dedič neexistuje. V zápisnici zo dňa 22.02.2012 notárka uviedla, že ako jediná dedička zo zákona v tretej skupine prichádza do úvahy žalovaná. Na základe osvedčenia o dedičstve sp. zn. 3D/395/2011, Dnot 2/2012 zo dňa 05.12.2013, právoplatného dňa 05.12.2013, bola určená všeobecná cena majetku po poručiteľovi vo výške 50.220,21 eur, výška dlhov 975,79 eur a čistá hodnota majetku 49.244,42 eur. Majetok patriaci do dedičstva tvoril osobný účet poručiteľa v Poštovej banke, a.s. so zostatkom (ku dňu jeho smrti) 104,80 eur s príslušenstvom, nehnuteľnosť v Bratislave, M.. Ú.. F. U., K. na G. Č.. XXXX - V. Č. X, X. U. XX, na X. P., X. V. Y. F.. Č.. XXXX, P. na P.. Č.. XXXX/XX, XXXX/XX, P. V., na U. P. X. X. X/X, spolu s podielom priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 23/1000 a nehnuteľnosť v Bratislave, kR.. Ú.. F. U., K. na G. Č.. XXXX, P. E. N., P.. Č.. XXXX/XX, K. P. R. O.Á. D. X. XXX U. R. P.. Č.. XXXX/XX, K. P. R. O. D. X. XXX U.X, P. V. na U. P. X. X. P. XX/XXXX (ďalej spolu len „nehuteľnosť“ alebo „byť“), vo všeobecnej hodnote ku dňu smrti poručiteľa vo výške 50.000 eur, ako aj pohľadávka poručiteľa voči BDV družstvo v konkurze vo výške 115,41 eur. Majetok patriaci do dedičstva nadobudla žalovaná ako dedička zo zákona v tretej dedičskej skupine. Odmena notára bola určená vo výške 491,19 eur.

5. Z prehlásenia o trhovej hodnote nehnuteľnosti - odborný odhad hodnoty vyššie uvedeného bytu na Mozartovej 10 v Bratislave, vypracovaného spol. LEON real, s.r.o., zistil, že ku dňu 01.05.2014 bol vypracovaný odhad ceny predmetnej nehnuteľnosti vo výške 95.600 eur. Konštatoval, že z prehlásenia

vyplýva, že ohliadka bytu nebola urobená, k dispozícii bol LV a údaje od žalobcu, a spoločnosť vychádzala z údajov, že sa jedná D. X-C. V. Č.. X na X. P. P. V.B. Y., E. V. U. V. XX,X U.X a k nemu prislúchal pivničný priestor. Realitná kancelária ARTHUR Real Estate Company, spol. s r.o. odhadla cenu X-C.É. V. Č.. X (V. G.) na X. P. na U. XX X. V. F. D. P. XX,X U.X a pivničným priestorom pre rok 2014 na 87.000 eur. Realitná kancelária RE/MAX Diamond, Bratislava, odhadla cenu čiastočne zrekonštruovaného X-C. V. na X. P. X. V. Y. V. G. X. D. V. C. pre E. XXXX v sume 81.545 eur.

6. Zo zmluvy o prevode vlastníctva bytu zo dňa 30.04.2014, uzatvorenej medzi žalovanou ako predávajúcou a treťou osobou ako kupujúcou, zistil, že žalovaná previedla vlastnícke právo k vyššie uvedenej zdedenej nehnuteľnosti (X-C. V. Č.. X F. N. X. P. P. V. X. P.Í. XX,XX U.X) za kúpnu cenu 69.500 eur. Zmluvné strany sa v bode V. zmluvy dohodli, že sa časť kúpnej ceny vo výške 1.719,58 eur uhradí tam uvedenému súdному exekútorovi, druhá časť kúpnej ceny vo výške 4.627,21 eur sa zaplatí správcovi SBD Bratislava I. Žalovaná vyhlásila, že nemá žiadne nedoplatky na úhradách za plnenia spojené s užívaním bytu a na tvorbe fondu prevádzky, údržby a opráv. Z vyjadrenia Stavebného bytového družstva Bratislava I zo dňa 24.01.2020 súd prvej inštancie zistil, že k predmetnej nehnuteľnosti bol stav platieb ku dňu 05.12.2013 nedoplatok vo výške 3.227,16 eur a ku dňu 30.04.2014 nedoplatok vo výške 3.878,06 eur. Zmena vlastníka bola správcovi oznámená až s účinnosťou od 01.06.2014, pričom celý nedoplatok za byt k 31.05.2014 bol žalovanou uhradený a zaúčtovaný platbou zo dňa 05.05.2014. Žalovaná požiadala po vyúčtovaní za rok 2014 o vrátenie preplatku a bolo jej vyhovené.

7. Z objednávky pohrebu č. 263/312/2010 zo dňa 18.11.2010 Služby mesta Piešťany zistil, že objednávateľom pohrebu K.. R. F. bola žalovaná a pohrebné trovy boli vo výške 862,93 eur.

8. Vec právne posúdil podľa ust. § 485 ods. 1 a 2, § 451 ods. 1, § 456, § 458 ods. 1, 2 a 3, § 517 ods. 2 Obč. zák. a § 3 ods. 1 nar. vlády č. 87/1995 Z.z. a dospel k záveru, že žaloba je čiastočne dôvodná. Vykonaným dokazovaním mal preukázané a medzi stranami ani nebolo sporné, že žalobca, žalovaná a C. U., K.. XX.XX.XXXX, V. F.. Dedičské konanie po K.. C. U. skončilo vydaním vyššie uvedeného osvedčenia o dedičstva, právoplatného dňa 05.12.2013, a celé dedičstvo po poručiteľovi bolo potvrdené len žalovanej ako zákonnej dedičke v tretej dedičskej skupine. Napriek jej vedomosti o ďalšom dedičovi - žalobcovi, žalovaná v dedičskom konaní čestne prehlásila, že je jedinou dedičkou po poručiteľovi. Dedením nadobudla vlastnícke právo k vyššie špecifikovanej nehnuteľnosti, pričom všeobecná hodnota ku dňu smrti poručiteľa bola v dedičskom konaní určená vo výške 50.000 eur. Žalovaná túto nehnuteľnosť previedla na tretiu osobu na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30.04.2014 za kúpnu cenu 69.500 eur, pričom podľa zmluvy bola časť kúpnej ceny vo výške 1.719,58 eur uhradená na účet súdneho exekútora a časť kúpnej ceny vo výške 4.627,21 eur správcovi SBD Bratislava I. Žalobca sa na základe uvedeného ako oprávnený dedič, po tom, ako bolo dedičské konanie po poručiteľovi právoplatne skončené, žalobou domáhal vydania majetku z dedičstva podľa zásad o bezdôvodnom obohatení, a to vo forme peňažnej náhrady.

9. Najskôr vysvetlil, že povinnosť nepravého dediča pri vydávaní dedičstva sa riadi zásadami o bezdôvodnom obohatení, z ktorých vyplýva, že v prvom rade pôjde o naturálnu reštitúciu a len vtedy, ak to nie je dobre možné, napríklad z dôvodu prevodu veci patriacej do dedičstva nepravým dedičom na ďalšiu osobu, má sa pravému dedičovi poskytnúť peňažná náhrada. Pre konanie o vydanie dedičstva je rozhodujúci právny stav v čase, kedy súd rozhoduje o vydaní veci (t.j. v čase vyhlásenia rozsudku). Z tohto právneho stavu sa vychádza aj pri stanovení peňažnej náhrady v prípade, že by vydanie dedičstva nebolo možné. Mal za preukázané, že žalobca sa oprávnene domáha vydania dedičstva po poručiteľovi, pretože rovnako ako žalovaná bol jeho zákonným dedičom, avšak pri prejednaní dedičstva sa s ním nekonalo, keď žalovaná čestne prehlásila, že jediným dedičom po poručiteľovi je ona. Žalovaná tak právoplatne nadobudla celý majetok po poručiteľovi. Žalobca ako oprávnený dedič po tom, čo sa dozvedel o výsledku dedičského konania, sa od žalovanej domáhal vydania svojho zákonného podielu polovice dedičstva, ale z vecí, ktoré žalovaná nadobudla, žiadal len peňažnú náhradu za nehnuteľnosť, ktorú žalovaná po tom, čo ju zdedila, predala. Žiadal od nej zaplatať sumu 44.024,17 eur, predstavujúcej polovicu sumy 88.048,33 eur určenej ako aritmetický priemer troch cenových ohodnotení zdedenej nehnuteľnosti realitnými kancelárkami (cena určená za rok 2014). Žalovaná uplatnenú výšku bezdôvodného obohatenia neuznala, ale nepoprela, že žalobca mal byť účastníkom dedičského konania. Súd prvej inštancie ustálil, že v priebehu konania zostala zo žalovanej sumy nesporná suma 24.376,61 eur, predstavujúca polovicu čistej hodnoty majetku podľa osvedčenia o dedičstve.

10. Pri určení výšky peňažnej náhrady vychádzal z cenového ohodnotenia nehnuteľnosti realitnými kancelármi, ktoré predložil žalobca. Stotožnil sa s tvrdením žalobcu, že cena nehnuteľnosti určená v osvedčení o dedičstve je irelevantná, rovnako aj kúpna cena uvedená v kúpnej zmluve, pretože nepreukazujú reálnu hodnotu nehnuteľnosti. Vysvetlil, že v osvedčení o dedičstve totiž notár v zmysle ust. § 175o ods. 1 O.s.p. vychádzal len zo sumy uvedenej dedičom bez bližšieho skúmania pravdivosti tohto tvrdenia, a v rámci kúpnej zmluvy išlo o cenu dohodnutú medzi žalovanou a treťou osobou, pričom bolo v úplnej dispozičnej právomoci žalovanej ako predávajúcej určiť predajnú cenu nehnuteľnosti. Žalobca ako oprávnený dedič nemohol cenu nehnuteľnosti ovplyvniť ani v rámci dedičského konania, ani v rámci kúpnej zmluvy.

11. Zdôraznil, že ak nepravý dedič prevedie vec patriacu do dedičstva na ďalšiu osobu, musí oprávnenému dedičovi za túto vec poskytnúť peňažnú náhradu, a to vo výške ceny, za ktorú by danú vec bolo možné predať v čase, kedy sa namiesto vydania veci poskytuje peňažná náhrada. Pre záver o výške peňažnej náhrady nie je dôležité, či neoprávnený dedič vec patriacu do dedičstva previedol na inú osobu za odplatu či bezodplatne, prípadne čo pri odplatnom prevode za vec získal, pretože uskutočnenie takéhoto prevodu ako dôsledok prejavu vôle neoprávneného dediča nemôže viesť k ujme na strane oprávneného dediča. Na podporu tohto záveru odkázal na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 21Cdo 2567/2005 z 28.03.2007. Preto za základ peňažnej náhrady, ktorú bola žalovaná povinná vydať žalobcovi, určil sumu 44.024,17 eur, predstavujúcu polovicu sumy 88.048,33 eur určenej realitnými kancelármi. Tu konštatoval, že žalovaná sporovala tieto listinné dôkazy a tvrdila, že žalobca nepoznal stav zdedenej nehnuteľnosti. Poukázal na to, že z vyjadrení realitných kancelárií vyplýva, že odhadovali hodnotu 1-izbového, resp. 2-izbového bytu č. 3 na 3. poschodí bytového domu bez loggie a balkóna v okrese Bratislava I a s obytnou plochou bytu 47,8 m² s pivničným priestorom, a to pre rok 2014, kedy došlo k predaju nehnuteľnosti. Uviedol, že i keď žalobca nepoznal stav nehnuteľnosti, napriek tomu však z ním uvedených údajov realitné kancelárie boli schopné odhadnúť trhovú hodnotu nehnuteľnosti a určili ju na sumu 95.600 eur, 87.000 eur a 81.545 eur. Aritmetický priemer z uvedených hodnôt ustálil na 88.048,33 eur. V tejto súvislosti poukázal aj na to, že údaje o nehnuteľnosti zadané žalobcom realitným kanceláriám sú totožné s údajmi o byte uvedenými v kúpnej zmluve priamo žalovanou.

12. Z takto zistenej ceny nehnuteľnosti, resp. z jej polovice potom odrátal 1/2 pasív a 1/2 odmeny notára uvedených v osvedčení o dedičstve, teda sumu 487,90 eur (1/2 z 975,79 eur pasív) a sumu 245,60 eur (1/2 z 491,19 eur - odmena notára), na ktorých by sa žalobca bol podieľal, ak by bol účastníkom dedičského konania po poručiteľovi a ktoré žalobca uznal a nespороval. Z hodnoty nehnuteľnosti odrátal aj 859,79 eur ako polovicu zo sumy 1.719,58 eur, ktorá bola podľa kúpnej zmluvy uhradená na účet súdneho exekútora, a sumu 1.939,03 eur ako polovicu nedoplatku na úhradách za plnenia spojené s užívaním bytu a na tvorbe fondu prevádzky, údržby a opráv, ktorá vyplývala z vyjadrenia SBD Bratislava I zo dňa 24.01.2020, teda polovicu zo sumy 3.878,06 eur, ktorá predstavovala nedoplatok za predmetný byt. I keď žalovaná poukázala na to, že podľa kúpnej zmluvy uhradila na účet správcu sumu 4.627,21 eur, z vyjadrenia správcu vyplýva, že nedoplatok ku dňu 30.04.2014 bol vo výške 3.878,06 eur a v roku 2015 bol žalovanej vrátený aj preplatok. Vzhľadom na uvedené ustálil výšku peňažnej náhrady oprávneného dediča na 40.491,85 eur (44.024,17 - 487,90 - 245,60 - 859,79 - 1.939,03), ktorú žalobcovi priznal a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Ohľadom žalovaného úroku z omeškania aplikujúc ust. § 563, § 517 ods. 2 Obč. zák. a § 3 ods. 1 nar. vl. č. 87/1995 Z.z. ustálil, že v konaní nebolo preukázané skoršie doručenie výzvy na vydanie dedičstva, a preto považoval za takúto výzvu deň nahliadnutia žalovanej do súdneho spisu (28.02.2017). Vyhodnotil, že žalovaná sa dostala do omeškania s vydaním bezdôvodného obohatenia až dňa 01.03.2017, teda v deň nasledujúci po tom, ako sa dozvedela o žalobe oprávneného dediča. Žalobcovi potom priznal úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 40.491,85 eur od 01.03.2017 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

13. Záverom sa vyjadril k námietkam a argumentom žalovanej. Uviedol, že nakoľko žalobca uniesol bremeno tvrdenia a aj dôkazné bremeno, nevykonal dokazovanie jeho výsluchom, čo zdôvodnil tým, že na posúdenie žaloby oprávneného dediča, ktorý sa domáha vydania svojho zákonného dedičského podielu, je irelevantný prípadný vzťah žalobcu a poručiteľa počas jeho života, ako aj ne/starostlivosť žalobcu o poručiteľa. Vysvetlil, že takéto skutočnosti by sa skúmali napríklad v prípade posudzovania platnosti vydedenia alebo závetu, nie však v konaní, v ktorom sa oprávnený dedič domáha od nepravého dediča vydania dedičstva. Rovnako posúdil za zbytočné skúmať aj namietaný rozpor s dobrými mravmi, pretože bez ohľadu na vzťah dediča a poručiteľa dochádza k nadobudnutiu dedičstva smrťou

poručiťa. Poukázal aj na to, že žalovaná vznesla dňa 06.10.2020 kompenzačnú námietku, a žiadala o zaplatenie sumy 13.434 eur, ktorá jej nemala byť priznaná za opatrovanie poručiťa, pretože žalobca jej odmietol poskytnúť pomoc s poručiťom, ako aj sumy 431,50 eur, ktorú mala uhradiť za pohreb svojej matky, a ktorá predstavovala podiel poručiťa. Uviedol, že na predmetnú hmotnoprávnú námietku s poukazom na ust. § 153 C.s.p. neprihliadol (konanie bolo začaté za účinnosti CSP dorúčením žaloby na súd dňa 09.09.2016). Tu poukázal na to, že pred nariadením pojednávania umožnil stranám sporu v dostatočnej lehote uviesť podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu, uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, a teda uplatniť aj kompenzačnú námietku. Nakoľko žalovaná prvýkrát vznesla hmotnoprávnú námietku až na pojednávaní dňa 06.10.2020, neprihliadol na ňu, pretože žalovaná nekonala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Záverom dodal, že aj v prípade, ak by súd vzhladol túto obranu žalovanej, vo vzťahu k jej tvrdeniam neuniesla dôkazné bremeno, a žalobca zároveň vznesol aj námietku premlčania, a preto by žalovaná v tomto rozsahu nebola úspešná.

14. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 C.s.p. a v konaní prevažne úspešnému žalobcovi priznal nárok na ich náhradu v pomere úspešnosti 83,96 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku.

15. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná včas odvolanie (podľa obsahu odvolania voči jeho vyhovujúcej časti - pozn. odvolacieho súdu) a žiadala ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Súdu prvej inštancie (ďalej aj „súd“) vytkla, že neakceptoval jej kompenzačnú námietku v sume 13.434 eur s odôvodnením, že ju nevznesla včas, s čím nesúhlasila, a to s poukazom na ust. § 470 ods. 2 C.s.p.. Argumentovala tu tiež tým, že kompenzačná námietka je úkonom hmotnoprávnym, a ten je možné na súde uplatniť kedykoľvek do skončenia dokazovania. Namietala, že súd nevysvetlil, prečo by mal byť jej nárok z kompenzačnej námietky premlčaný, čím porušil jej právo na spravodlivý proces (tu citovala z judikatúry týkajúcej sa práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia). Zopakovala tiež, že za zistenie okruhu dedičov bol zodpovedný notár v zmysle § 175d O.s.p., z čoho mala za zrejmé, že výlučne súd, resp. notár je ex offio plne zodpovedný za zistenie okruhu dedičov a nie ona, ktorá bola účastníkom dedičského konania. Z toho podľa jej názoru plynie, že notár zodpovedá aj za škodu spôsobenú dedičovi a ona dedičovi formou bezdôvodného obohatenia nezodpovedá. Nesúhlasila s hodnotou nehnuteľnosti, ani so spôsobom, akým bola táto hodnota stanovená, keď zdôraznila, že v rámci dedičského konania bola hodnota nehnuteľnosti ako čistá hodnota dedičstva právoplatne stanovená na sumu 50.000 eur. Suma, z ktorej vychádzal súd, však bola ustálená ako aritmetický priemer z ocenenia realitných kancelárií, čo namietala s tým, že ocenenie zabezpečené žalobcom je neobjektívne a obsah ohodnotení je nepreskúmateľný pre absenciu podrobnejšieho opisu nehnuteľnosti. Poukázala na to, že realitné kancelárie LEON real s.r.o., ARTHUR real Estate Company a RE/MAX Diamond vychádzali len z Listu vlastníctva a predmetný byt reálne neohľadli, a teda nevedeli zohľadniť ani jeho prípadné špecifiká. Mala za to, že súd mal stanoviť hodnotu nehnuteľnosti na základe ním ustanoveného znalca a jeho znaleckého posudku, ktorý by bol preskúmateľný. Uviedla, že si nechala vypracovať cenový odhad na nehnuteľnosť v realitnej kancelárii C.. L. F.-A. F., podľa ktorého trhová cena predmetného bytu v roku 2014 predstavuje 65.200 eur. Tento dôkaz pripojila k svojmu odvolaniu. V odvolaní potvrdila, že byt predala za sumu 69.500 eur. Záverom súdu prvej inštancie vytkla, že nevykonala dôkaz výsluchom žalobcu, ktorý požadovala a mala na to aj dôvody, pre ktoré ho navrhovala. Vyvodila, že týmto pochybením jej súd znemožnil realizovať jej procesné práva napríklad v tom, že mohla a chcela žalobcovi položiť otázky, čo jej súd svojím postupom neumožnil, čím zasiahol do jej základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie.

16. Žalobca odvolanie nepodal a s odvolaním žalovanej nesúhlasil. Mal za to, že súd nebol povinný prihliadať na zjavne oneskorene podanú hmotnoprávnú kompenzačnú námietku žalovanej. Nesúhlasil s poukazovaním žalovanej na ust. § 470 ods. 2 C.s.p., keď zdôraznil, že žalovaná opomenula fakt, že konanie v tejto veci bolo začaté dorúčením jeho žaloby súdu 09.09.2016, teda už za účinnosti civilného sporového poriadku, ktorý nadobudol účinnosť dňa 01.07.2016. Keďže súdne konanie v tejto veci nebolo začaté pred nadobudnutím účinnosti C.s.p. nemohla byť naplnená hypotéza žalovanou namietaného prechodného ustanovenia, podľa ktorého nebolo možné uplatniť sudcovskú koncentráciu v jej neprospech. Nesúhlasil ani s jej argumentom podľa ktorého mohla svoju kompenzačnú námietku uplatniť kedykoľvek až do skončenia dokazovania, keď zdôraznil, že kompenzačná námietka je hmotnoprávnou námietkou v zmysle § 152 C.s.p., ktorú zákon zaraďuje medzi prostriedky procesnej

obransy (§ 149 C.s.p.), na ktoré sa sudcovská koncentrácia vzťahuje v zmysle § 153 C.s.p. Poukazovanie žalovanej na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6MCdo 3/2010 považoval za bez právnej relevancie, keďže toto sa vzťahuje na možnosť uplatnenia vzájomnej žaloby, čo je inštitút odlišný od hmotnoprávnej námietky, pričom žalovaná vzájomnú žalobu nepodala. Uviedol, že aplikácia sudcovskej koncentrácie konania je v plnej diskrečnej právomoci súdu a v danom prípade bola podľa jeho názoru nanajvýš žiaduca, keďže išlo o prototyp situácie, pre ktorú bol tento inštitút do civilného procesu zavedený. Žalovaná totiž svoju, čo do opodstatnenosti nároku ničím nepodloženú kompenzačnú námietku vzniesla prvýkrát takmer po uplynutí štyroch rokov od momentu, keď sa oboznámila so žalobou, hoci tak mohla urobiť vo svojich vyjadreniach, na prvom pojednávaní a aj v dodatočne súdom určenej lehote na predloženie ďalších dôkazov. O možných negatívnych následkoch neskorého uplatnenia prostriedkov procesnej obrany pritom bola súdom až trikrát riadne poučená, a navyiac, bola aj počas celého konania zastúpená advokátom. Ak zjavne neopodstatnenú kompenzačnú námietku vzniesla až 06.10.2020, je zrejmé, že nekonala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania a neuplatnila ju včas, a preto na ňu súd neprihliadol. Ani s ďalšími odvolacími námietkami nesúhlasil. Argumentoval, že prípadná zodpovednosť konajúceho notára za škodu nemá žiaden vplyv na existenciu zodpovednosti žalovanej za bezdôvodné obohatenie voči nemu. Jeho nárok je upravený priamo v ust. § 485 Obč. zák. a prípadná zodpovednosť notára za škodu voči nemu, ak by aj bola daná, nemá na existenciu jeho nároku voči žalovanej žiaden vplyv. Vo vzťahu k stanoveniu výšky hodnoty speňaženej nehnuteľnosti uviedol, že urobil v rámci svojich možností všetko pre to, aby stanovil cenu bytu patriaceho do dedičstva po poručiteľovi, čo najobjektívnejším spôsobom. Vyjadril názor, že hodnotu bytu poručiteľa nie je možné na účely tohto konania odvodzovať od čistej hodnoty majetku určenej v dedičskom rozhodnutí, o to viac, ak bola táto hodnota stanovená výlučne vyhlásením žalovanej. Pre určenie výšky ním uplatneného nároku je potrebné brať do úvahy cenu, za ktorú je možné danú vec, v tomto prípade byť patriaci do aktív dedičstva, predat' v čase, keď sa namiesto vydania veci poskytuje peňažná náhrada, pričom ak o poskytnutí takejto peňažnej náhrady rozhoduje súd, vychádza zo stavu ku dňu rozhodnutia o žalobe (rozsudok NSČR sp. zn. 29Odo 622/2002 zo dňa 19.3.2003). V zmysle konštantnej judikatúry je výšku peňažnej náhrady potrebné stotožniť s obvyklou cenou veci a zistenie trhovej hodnoty bytu je tak jedinou možnosťou, ako spoľahlivo určiť výšku ceny, za ktorú by bolo možné byť predat'. Mal za to, že dôkazné bremeno svojho tvrdenia o hodnote aktív dedičstva po poručiteľovi jednoznačne uniesol predložením troch cenových odhadov renomovaných realitných kancelárií. Zdôraznil, že žalovaná počas 5 rokov trvajúceho sporu nepredložila súdu ani jeden dôkaz vo vzťahu k technickému stavu poručiteľovho bytu, i keď vyhlasuje, že bol značne zlý. Nepredložila tiež žiaden dôkaz vo vzťahu k jeho trhovej hodnote, ktorá je pre tento spor ako jediná smerodajná. K jej odvolaniu pripojené vyjadrenie realitnej maklérky už nemôže byť zohľadnené, keďže ide o neprípustnú novotu v odvolacom konaní. Uviedol tiež, že znaleckého skúmania v danom prípade nebolo možné z logických dôvodov uskutočniť, keďže v čase tohto sporu bol už predmetný byt niekoľko rokov prerobený jeho novým majiteľom. Súhlasil s tým, že súd nevykonal jeho výsluch, keďže tento bol pre posúdenie ním žalovaného nároku irelevantný. Nesúhlasil s tvrdením žalovanej, že jej súd znemožnil realizovať jej procesné práva tým, že odmietol vykonať ňou navrhovaný jeho výsluch, keď mal za to, že jeho výsluch bol bezvýznamný a bol by v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Zdôraznil, že na účely dedenia zo zákona sa na vzťah medzi poručiteľom a dedičom neprihliada a na stanovené výšky dedičského podielu kvalita tohto vzťahu nemá žiaden vplyv. Poukázal na to, že počas konania v písomných podaniach potvrdil, že sa s poručiteľom za svoj život stretol 2 alebo 3 krát, takže táto skutočnosť bola medzi stranami nespornou a nebolo potrebné ju dokazovať.

17. Na vyjadrenie žalobcu reagovala žalovaná a uviedla, že aj keby sa odvolací súd stotožnil s nemožnosťou aplikácie § 470 ods. 2 C.s.p. zotrvala na tvrdení, že kompenzačnú námietku mohla na súde uplatniť kedykoľvek do skončenia dokazovania. Zotrvala aj na všetkých ďalších odvolacích námietkach a zdôraznila, že pochybením notára došlo predovšetkým ku škode na strane žalobcu, za čo zodpovedá štát v zastúpení notárom. Mala za to, že až v prípade, že by titul na náhradu škody neexistoval, by prichádzalo do úvahy bezdôvodné obohatenie na jej strane. Stanovenie hodnoty nehnuteľnosti znalcom považovala za možné, keď stav pred a po rekonštrukcii by bolo možné oddeliť riadnym zisťovaním na mieste samom. Pripomenula, že rozhodnutie súdu by malo byť spravodlivé a súd mal obzvlášť starostlivo pristupovať k otázkam stanovenia hodnoty nehnuteľnosti. Vo vzťahu k výsluchu žalobcu nastolila otázku, akým spôsobom sa má domôcť spravodlivého konania, keď jej súd neumožní vykonanie dôkazného prostriedku, ktorým je aj výsluch strany. To, že pre žalobcu je v tomto štádiu konania jeho výsluch neúčelný, ešte neznamená, že ona na ňom netrvala a netrvá. Ospravedlňovanie nevy počutia strany sporu hospodárnosťou konania hraničí podľa jej názoru so svojvôľou súdu. Poukázala na rozhodnutia

týkajúce sa práva na spravodlivý súdny proces a uzavrela, že napadnutý rozsudok nespĺňa ústavné kritérium riadne odôvodneného rozhodnutia.

18. Ďalšie vyjadrenia podané neboli.

19. Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (ust. § 379 a § 380 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania, a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné. Podľa ust. § 219 ods. 3 C.s.p. verejne vyhlásil rozsudok, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

20. Podľa ust. § 387 ods. 2 C.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

21. S poukazom na citované ustanovenie § 387 ods. 2 C.s.p., prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, sa odvolací súd nezistiac v postupe súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožňuje s dôvodmi, týkajúcimi sa odvolaním napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobe žalobcu vyhovel a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 40.491,85 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 40.491,85 eur od 01.03.2017 do zaplatenia, a v podrobnostiach na ne poukazuje. Keďže v takomto prípade nie je potrebné dôvody už vyslovené opakovať, vyjadri sa len k odvolacím námietkam žalovanej.

22. Po oboznámení sa s obsahom spisu dospel odvolací súd v prvom rade k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie z hľadiska žalobcom uplatneného nároku ako aj ohľadom tvrdení žalovanej, ktoré uvádzala na svoju obranu, a teda riadne zistil skutkový stav veci. Zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s ust. § 191 ods. 1 C.s.p. dospel k správny skutkový záverom, a na ich základe vyvodil aj správny právny záver o dôvodnosti žalobcom uplatneného nároku. Vec aj správne právne posúdil, keď aplikoval § 485 ods. 1 a 2, § 451 ods. 1, § 456, § 458 ods. 1, 2 a 3, § 517 ods. 2 Obč. zák. a § 3 ods. 1 nar. vlády č. 87/1995 Z.z., ktoré aj správne vyložil, a svoje dôvody vedúce k vyhovaniu žalobe žalobcu aj náležitým spôsobom odôvodnil tak, ako to má na mysli ust. § 220 ods. 2 C.s.p.. V odôvodnení svojho rozsudku sa súd prvej inštancie vysporiadal so všetkými okolnosťami, na ktorých založil svoje rozhodnutie, a ktoré boli pre posúdenie veci a rozhodnutie podstatné, zaoberal sa argumentáciou oboch sporových strán, správne a logicky vyhodnotil vykonané dôkazy a zdôvodnil svoje právne úvahy. Nemôže preto v žiadnom prípade obstať odvolacia námietka žalovanej o nedostatočnom odôvodnení a nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku. Naopak, napadnutý rozsudok je zdôvodnený vyčerpávajúco, skutkové a právne závery v ňom uvedené sú presvedčivé a hlavne správne a odvolací súd s nimi súhlasí. V konaní bolo preukázané, a ani nebolo sporné, že po K.. C. U. dedila výlučne žalovaná ako zákonná dedička v tretej dedičskej skupine na základe osvedčenia o dedičstve, právoplatného 05.12.2013, hoci v rovnakej dedičskej skupine mal zo zákona dedič aj žalobca, ktorý bol opomenutý (keď žalovaná v dedičskom konaní čestne prehlásila, že jedinou dedičkou po poručiteľovi je ona). Dedením nadobudla do vlastníctva aj vyššie uvedený byt (s príslušným podielom na pozemkoch a na spoločných častiach a zariadeniach domu), ktorého všeobecná hodnota ku dňu smrti poručiteľa bola v dedičskom konaní určená vo výške 50.000 eur. Žalovaná tento byt na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30.04.2014 predala za kúpnu cenu 69.500 eur, ktorú si sama dohodla s kupujúcim. Niet potom žiadnych pochyb o tom, že žalobca má ako oprávnený, ale opomenutý dedič nárok voči žalovanej na vydanie majetku z dedičstva (vo výške jeho podielu, teda jednej polovice) podľa zásad o bezdôvodnom obohatení, a to vo forme peňažnej náhrady, keďže zdedený byt už žalovaná predala. Peňažnú náhradu mu bola povinná poskytnúť vo výške ceny, za ktorú by byt bolo možné predat' v čase, kedy sa namiesto vydania veci poskytuje peňažná náhrada, teda v čase rozhodnutia súdu. Keďže žalobca uniesol dôkazné bremeno na svoje tvrdenia o hodnote (cene) bytu ním predloženými vyjadreniami realitných kancelárií, pričom žalovaná žiadne dôkazy v tomto smere neprodukovala, súd prvej inštancie správne vyhodnotením vykonaného dokazovania ustálil cenu žalovanou zdedeného a ňou predaného bytu na 88.048,33 eur (na základe všetkých v konaní predložených listinných dôkazov, ktoré správne vyhodnotil). Ak potom zaviazal žalovanú povinnosťou zaplatiť žalovanému peňažnú náhradu 40.491,85 eur za jeho dedičský podiel podľa zásad o bezdôvodnom obohatení vo výške polovice preukázanej ceny bytu po odpočítaní polovice pasív dedičstva, odmeny notára, sumy uhradenej

na účet súdneho exekútora a nedoplatku na úhradách za plnenia spojené s užívaním bytu a na tvorbe fondu prevádzky, údržby a opráv, ktorá vyplývala z vyjadrenia SBD Bratislava I zo dňa 24.01.2020, rozhodol správne. Správne ustálil aj omeškanie žalovanej s úhradou jej dlhu a zaviazal ju na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 40.491,85 eur od 01.03.2017 do zaplatenia.

23. Odvolací súd sa stotožňuje so všetkými závermi, ku ktorým súd prvej inštancie vo svojom rozsudku dospel, a jeho rozhodnutie považuje za logické, pochopiteľné, presvedčivé a vyčerpávajúce. V tejto súvislosti považuje za potrebné zdôrazniť, že rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami sporových strán, v tomto prípade žalovanej, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného, a teda riadne odôvodneného rozhodnutia, pričom sporovým stranám nemusí dať odpoveď na všetky otázky nimi nastolené, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu, uvádzaných stranami sporu, čím sa súd prvej inštancie aj riadil, a ako už bolo uvedené vyššie, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, pričom sa riadne vysporiadal aj s argumentáciou strán sporu. Podrobne vysvetlil ako posúdil argumenty žalovanej a vyjadril sa ku všetkým jej námietkam, ktoré žalovaná v odvolaní len zopakovala. V kontexte odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že skutkové, a na ich základe prijaté právne závery súdu prvej inštancie sú v plnom rozsahu podložené správnym výkladom. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia nemá odvolací súd viac čo uviesť, pretože by iba zopakoval správnosť skutkových zistení a na ich podklade správne prijatých právnych záverov súdu prvej inštancie, ktoré si osvojuje.

24. Odvolací súd konštatuje, že žalovaná v odvolaní neuviedla žiadne také skutočnosti (skutkové či právne), ktoré by boli spôsobilé spochybníť správne závery súdu prvej inštancie. V odvolaní len zopakovala rovnaké argumenty, ktoré prezentovala už v konaní pred súdom prvej inštancie, a s ktorými sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku dôsledne a dostatočne vysporiadal. Súd prvej inštancie aj všetky svoje závery riadne zdôvodnil. K odvolacím námietkam žalovanej, ktoré vyhodnotil za nedôvodné, potom odvolací súd uvádza nasledovné.

25. Ak žalovaná v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie neakceptoval jej kompenzačnú námietku v sume 13.434 eur aplikujúc sudcovskú koncentráciu konania, hoci tak podľa jej názoru postupovať nemohol, pričom sa odvolávala na ust. § 470 ods. 2 C.s.p., odvolací súd nesúhlasí. Ustanovenie § 470 ods. 2 C.s.p. je ustanovením prechodným a upravuje postup súdu pre prípad, že sa Civilný sporový poriadok účinný od 01.07.2016, použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. To však nie je prípad prejednávanej veci, pretože konanie bolo začaté doručením žaloby žalobcu súdu dňa 09.09.2016, teda za účinnosti Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd prvej inštancie aj procesne postupoval.

26. Ust. § 153 C.s.p. upravuje sudcovskú koncentráciu konania a stanovuje, že strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania (ods. 1). Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu (ods. 2). Ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej (ods. 3). V posudzovanej veci súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku jasne uviedol, že na kompenzačnú námietku vznesenú žalovanou s poukazom na ust. § 153 C.s.p. neprihliadol, pričom aj vysvetlil, že pred nariadením pojednávania umožnil stranám sporu v dostatočnej lehote uviesť podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu, uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, teda uplatniť aj kompenzačnú námietku. Ak žalovaná prvýkrát vznesla hmotnoprávnu námietku až na pojednávaní dňa 06.10.2020, neprihliadol na ňu, pretože nekonala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Takéto zdôvodnenie neprihliadnutia na kompenzačnú námietku žalovanej považuje odvolací súd za dostačujúce a plne sa s ním stotožňuje. Je totiž nepochybné, že konanie sa začalo doručením žaloby dňa 09.09.2016, a že súd prvej inštancie umožnil v zmysle C.s.p. stranám sporu argumentovať vo vyjadrení k žalobe, duplike, triplike (vzval ich na to uznesením) a aj na prvom pojednávaní, ktoré sa vo veci uskutočnilo. Žalovaná však vznesla kompenzačnú námietku (naviac ničím konkrétnym zdôvodnenú - pozn. odvolacieho súdu) až na pojednávaní dňa 06.10.2020, teda po takmer štyroch rokoch prebiehajúceho sporu, a to v štádiu pred rozhodnutím vo veci. Nie je možné sa stotožniť ani s tvrdením žalovanej v odvolaní, že

kompenzačnú námietku ako hmotnoprávny úkon, môže na súde uplatniť kedykoľvek do skončenia dokazovania, pretože kompenzačná námietka je, ako správne uvádza aj sama žalovaná v odvolaní, námietkou hmotnoprávnou, patriacou v našom prípade medzi prostriedky jej procesnej obrany (§ 149 C.s.p.), a preto bolo potrebné uplatniť ju včas.

27. Na vysvetlenie problematiky odvolací súd uvádza, že podľa čl. 8 Základných princípov C.s.p. sú strany sporu povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Z čl. 10 ods. 1 Základných princípov C.s.p. vyplýva stranám povinnosť postupovať v konaní v súlade so zákonom a podľa pokynov súdu. Súd môže určiť stranám záväznú procesnú lehotu na niektoré procesné úkony (čl. 10 ods. 3 Základných princípov C.s.p.). S týmito zásadami je spojená aj povinnosť strán sporu uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania (§ 153 ods. 1 C.s.p.). Vychádzajúc z uvedeného sú strany sporu povinné rešpektovať pokyny súdu smerujúce k prejednaniu sporu, pričom zákon umožňuje súdu určiť stranám záväznú lehotu na predloženie vyjadrení obsahujúcich skutkové tvrdenia, prípadne na predloženie návrhov na vykonanie dôkazov s tým, že v prípade nedodržania predmetnej lehoty súd nemusí na neskôr predložené tvrdenia alebo návrhy prihliadnuť, čo predstavuje procesnú preklúziu práva. Účelom sudcovskej koncentrácie konania bolo v posudzovanej veci zabezpečiť rýchlosť a hospodárnosť súdneho konania a zamedziť tak špekulatívnemu postupu strán (napr. ako v posudzovanej veci v podobe oneskorene vznesenej hmotnoprávnej kompenzačnej námietky, obsahujúcej úplne nové skutkové tvrdenie, ktoré bolo možné predložiť už v skoršom štádiu konania), smerujúcemu k zbytočnému predlžovaniu konania a k vzniku prieťahov v konaní, a zabezpečiť tak, aby poskytnutie súdnej ochrany bolo rýchle a účinné. Táto skutočnosť je o to výraznejšia, ak bola žalovaná zastúpená advokátom, ktorý by mal chápať význam a dôsledky sudcovskej koncentrácie konania, a ktorý by mal mať dostatočné vedomosti na to, aby posúdil, že nerešpektovanie výzvy súdu na vyjadrenie sa k veci a uvedenie prostriedkov procesnej obrany spojenej so sudcovskou koncentráciou, môže mať za následok stratu sporu na strane jeho klienta. Ak sa potom žalovaná (resp. jej právna zástupkyňa) následne v odvolaní snažila preniesť zodpovednosť za svoje pochybenie (resp. pochybenie predchádzajúceho právneho zástupcu žalovanej), že neuplatnila hmotnoprávnu námietku včas, na súd prvej inštancie, ktorého procesný postup bol v súlade so zákonom, je jej odvolacia námietka nedôvodná.

28. Na podporu svojich záverov odkazuje odvolací súd na judikatúru najvyšších súdnych autorít, z ktorej cituje. Účelom a zmyslom koncentrácie v civilnom sporovom konaní (§ 153 a § 154 C.s.p.) je najmä prispieť k naplneniu princípu procesnej ekonómie vrátane rýchlosti konania, zabrániť zdržiavaniu konania a motivačne pôsobiť na strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas. Procesný úkon nie je vykonaný včas, ak ho strana sporu mohla vykonať skôr (objektívne hľadisko), ak by konala starostlivo (subjektívne hľadisko). Je plne v diskrečnej právomoci súdu, či omeškaný procesný úkon strany ospravedlnený alebo nie (uznesenie ÚS SR sp. zn. I.ÚS 33/2021 z 26.01.2021). Keďže sudcovskú koncentráciu konania uplatňuje príslušný sudca podľa vlastnej úvahy, spadá do jeho kompetencie rozhodnúť, či na prostriedok procesného útoku či obrany, ktorý strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania, bude prihliadať (uznesenie ÚS SR sp. zn. II.ÚS 530/2018 z 15.11.2018).

29. Ak žalovaná tvrdila porušenie jej práva na spravodlivý proces, ktoré videla v tom, že súd prvej inštancie nevysvetlil, prečo by mal byť jej nárok z kompenzačnej námietky vo výške 13.434 eur (pretože namietala neakceptovanie kompenzačnej námietky len v tejto výške) premlčaný, odvolací súd uvádza, že žalovaná účelovo interpretuje odôvodnenie napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie predsa úplne jasne uviedol, že aplikujúc sudcovskú koncentráciu konania na kompenzačnú námietku žalovanej neprihliadal. Len záverom (teda nad rámec) dodal, že „aj v prípade, ak by vzhladol túto obranu žalovanej, žalovaná vo vzťahu k jej tvrdeniam neuniesla dôkazné bremeno, zároveň žalobca vzniesol aj námietku premlčania, preto by žalovaná v tomto rozsahu nebola úspešná“. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie nikde neuvádza, že by mal byť jej nárok z kompenzačnej námietky premlčaný. Čo konštatuje, je, že neuniesla vo vzťahu k jej tvrdeniam dôkazné bremeno, a s tým je namieste sa stotožniť. Ak totiž žalovaná žiadala kompenzačnou námietkou nárok žalobcu ponížiť o sumu 13.434 eur, ktorá jej nemala byť priznaná za opatrovanie poručiteľa, pretože žalobca jej odmietol poskytnúť pomoc s poručiteľom, odvolací súd uvádza, že takúto kompenzačnú námietku, i keby sa ňou mal zaoberať, by nedokázal vôbec

posúdiť, pretože ide len o ničím nepodložené tvrdenie žalovanej, ktoré nepodporila žiadnym dôkazom, čo je zrejme z predloženého spisu.

30. Žalovaná ďalej v odvolaní tvrdila, že ona žalobcovi (ako dedičovi) titulom bezdôvodného obohatenia nezodpovedá, pretože za škodu žalobcu zodpovedá notár, ktorý bol zodpovedný za zistenie okruhu dedičov podľa ust. § 175d O.s.p.. Odvolací súd nesúhlasí a do pozornosti žalovanej dáva ust. § 485 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého, ak sa po prejednaní dedičstva zistí, že oprávneným dedičom je niekto iný, je povinný ten, kto dedičstvo nadobudol, vydať oprávnenému dedičovi majetok, ktorý z dedičstva má, podľa zásad o bezdôvodnom obohatení tak, aby nemal majetkový prospech na újmu pravého dediča. Z uvedeného je nepochybné, že zákon v prejednávanej spore nastolenú situáciu predpokladá (teda, že žalobca môže chrániť svoje dedičské právo žalobou voči žalovanej), a súd prvej inštancie predmetné zákonné ustanovenie aj správne aplikoval a vyložil.

31. Ďalšia odvolacia námietka žalovanej bol jej nesúhlas so stanovením hodnoty ňou zdedeného a následne predaného bytu. S touto námietkou sa už vysporiadal súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Cenu bytu určenú v osvedčení o dedičstve (50.000 eur), ako aj kúpnu cenu podľa zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (69.500 eur) nepovažoval za relevantnú, pretože nepreukazujú jeho reálnu hodnotu, s čím odvolací súd súhlasí. Tento svoj záver aj riadne zdôvodnil tým, že v osvedčení o dedičstve notár vychádzal len zo sumy uvedenej žalovanou (bez bližšieho skúmania pravdivosti tohto tvrdenia) v zmysle ust. § 175o ods. 1 O.s.p., a v kúpnej zmluve si cenu bytu dohodli žalovaná a kupujúci, pričom bolo v úplnej dispozičnej právomoci žalovanej ako predávajúcej určiť predajnú cenu bytu. Súd prvej inštancie stanovil cenu bytu na základe vykonaného dokazovania, keď vyhodnotil, že žalobca svoje tvrdenie o cene bytu (88.048,33 eur) preukázal vyjadreniami k cene bytu troch realitných kancelárií. Odvolací súd opäť súhlasí. Ak totiž žalovaná v odvolaní namietala, že ocenenie bytu zabezpečené žalobcom nie je objektívne, príp. že je nepreskúmateľné pre absenciu podrobnejšieho opisu nehnuteľnosti, a mala za to, že súd prvej inštancie mal stanoviť hodnotu bytu znaleckým dokazovaním, odvolací súd uvádza, že žalovaná okrem nesúhlasu s dôkazmi predloženými žalobcom sama žiadny dôkaz v konaní neprodukovala. Nič jej pritom nebránilo predložiť dôkazy o tom, že cena bytu by mala byť iná, prípadne za účelom stanovenia ceny bytu zabezpečiť súkromný znalecký posudok a predložiť ho v konaní. Stanovenie hodnoty bytu znaleckým dokazovaním iniciovaným súdom taktiež nenavrhol a ohľadom ceny bytu nepredložila žiadny dôkaz, ktorým by dôkazy predložené žalobcom vyvrátila, alebo aspoň spochybnila. Ak potom súd prvej inštancie vyhodnotil, že žalobca uniesol dôkazné bremeno na svoje tvrdenia, rozhodol správne. Odvolací súd pripomína, že úlohou súdu v civilnom sporovom konaní nie je zistiť skutočný stav veci. V sporovom konaní, vyznačujúcom sa zásadou kontradiktórnosti, súd zisťuje skutkový stav z prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany uplatnených stranami sporu včas (teda pri zohľadnení sudcovskej a zákonnej koncentrácie konania). Uvedenými skutočnosťami je limitované aj dokazovanie v sporovom konaní, pre ktoré v súlade s ustanovením § 185 ods. 1 C.s.p. platí, že výlučne súd rozhodne, ktoré zo včas stranami sporu navrhnutých dôkazov vykoná. Súd prvej inštancie tak aj postupoval, a ak nevykonal žalovanou navrhovaný výsluch žalobcu, žiadne jej práva neporušil, pretože nie je povinný vykonať každý navrhnutý dôkaz. Preto ňou navrhnutý dôkaz výsluchom žalobcu nevykonaný, mal povinnosť uviesť v odôvodnení svojho rozsudku, a túto povinnosť si splnil, keď podrobne vysvetlil dôvody, pre ktoré nepovažoval výsluch žalobcu za potrebný pre rozhodnutie vo veci. Odvolací súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku v tejto časti, keďže sa s ním stotožňuje a nepovažuje za potrebné tam vysvetlené dôvody opakovať.

32. Ako už bolo uvedené vyššie, odôvodnenie napadnutého rozsudku je vyčerpávajúce, logické a pochopiteľné i pre laika. Odvolací súd sa s vyhodnotením produkovaných dôkazov súdom prvej inštancie stotožnil a poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku, v ktorom súd prvej inštancie dostatočne vysvetlil, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov ako aj pri rozhodnutí žalovanou navrhnutý dôkaz nevykonať spravoval. K odvolaniu žalovanej potom uvádza, že namietané nesprávne hodnotenie dôkazov, vrátane nesprávnych skutkových a právnych záverov, nie je opodstatnené. V tejto súvislosti považuje tiež za potrebné pripomenúť, že hodnotenie dôkazov je vecou súdu, a nie sporových strán, a zdôrazniť, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo sporovej strany, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade

s jej požiadavkami, a ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne právo dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (I. ÚS 97/97).

33. Žalovaná k svojmu odvolaniu priložila ako listinný dôkaz cenový odhad na nehnuteľnosť vypracovaný C.. L. F. - A. F.. Odvolací súd však na uvedený dôkaz nemohol prihliadnuť, pretože je v zmysle ust. § 383 C.s.p. viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, a nemôže prehodnotením dokazovania, ktoré vykonal súd prvej inštancie, odlišne posúdiť skutkový stav prejednáwanej veci. Táto zásada vyplýva z princípu neúplnej apelácie. Výnimkou sú len prípady, v ktorých odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní. Zopakuje ho vtedy, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (ust. § 384 ods. 1 C.s.p.). Podľa ust. § 384 ods. 2 C.s.p. môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich nevykonal súd prvej inštancie, hoci ich strana navrhla. O tieto prípady však v posudzovanej veci nejde, pretože súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým zisteniam a vykonal aj všetky žalovanou predložené listinné dôkazy, pričom vykonanie iných listinných dôkazov žalovaná nenavrhovala.

34. Odvolací súd môže podľa ust. § 384 ods. 3 C.s.p. doplniť dokazovanie za podmienok uvedených v § 366 C.s.p., pokiaľ pôjde o tzv. novoty v odvolacom konaní. Aj počas odvolacieho konania je povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, avšak len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené reštriktívne ako výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie. V posudzovanej veci však o tzv. novoty v odvolacom konaní nešlo. Napokon, žalovaná v odvolaní ani netvrdila a ani nepreukazovala žiadny takýto dôvod prípustnosti použitej novoty. Naopak, podľa názoru odvolacieho súdu žalovanej nič nebránilo v tom, aby listinný dôkaz, ktorý priložila k odvolaniu, uplatnila už v konaní pred súdom prvej inštancie. Predkladanie ďalších dôkazov ako novoty v odvolacom konaní je preto v prejednávanom prípade neprípustné.

35. Odvolací súd sa vzhľadom na vyššie uvedené s právnymi závermi súdu prvej inštancie v plnom rozsahu stotožnil a v podrobnostiach na tieto poukazuje za využitia ust. § 387 ods. 2 C.s.p.. Dospel totiž k záveru, že vzhľadom na správne a vyčerpávajúce odôvodnenie napadnutého rozsudku, v ktorom sa súd prvej inštancie podrobne vysporiadal s tvrdeniami oboch sporových strán, a teda aj žalovanej, ktorá v odvolaní už len zopakovala svoju argumentáciu z konania pred súdom prvej inštancie, by bola ďalšia argumentácia odvolacieho súdu len opakovaním správnych záverov vyslovených súdom prvej inštancie.

36. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. potvrdil.

37. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p.. Žalobcovi, ktorý bol v odvolacom konaní plne úspešný, priznal voči neúspešnej žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (ust. § 262 ods. 2 C.s.p.).

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C. s. p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).